

ЗАТВЕРДЖУЮ  
Директор Вербовецького закладу  
загальної середньої освіти I-III ступенів  
\_\_\_\_\_ Герасимчук Р. В.  
«\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2022 р.  
М.П.

**Освітня програма**  
***Вербовецького закладу загальної середньої***  
***освіти I-III ступенів***  
***Лановецької міської ради***  
***Кременецького району***  
***Тернопільської області***  
***на 2022-2023 навчальний рік***

Схвалено  
педагогічною радою  
Вербовецького закладу загальної  
середньої освіти I-III ступенів  
протокол № \_\_\_\_\_ від \_\_\_\_\_ 2022 р.

# **СТРУКТУРА ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

## **РОЗДІЛ 1. Загальні положення**

## **РОЗДІЛ 2. Загальний обсяг навчального навантаження**

## **РОЗДІЛ 3. Очікувані результати навчальних досягнень здобувачів освіти**

## **РОЗДІЛ 4. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, предметів, дисциплін та логічна послідовність їх вивчення**

### **4.1. Освітні програми I ступеня**

### **4.2. Освітні програми II ступеня**

### **4.3. Освітні програми III ступеня**

## **РОЗДІЛ 5. Форми організації освітнього процесу.**

## **РОЗДІЛ 6. Додатки**

Призначення школи полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку мікрорайону школи, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Головною метою закладу освіти є різнобічний розвиток, виховання і соціалізація особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності, тобто новий випускник.

Головними завданнями закладу загальної середньої освіти є:

- ✓ Формування багатомірного освітнього простору для здобувачів освіти, орієнтованого на автономію, академічну свободу для всебічного розвитку особистості, як найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей.
- ✓ Забезпечення якості надання освітніх послуг на початковому, базовому та профільному рівнях освіти.
- ✓ Формування цінностей і необхідних для самореалізації здобувачів освіти компетентностей.
- ✓ Гуманістична направленість педагогічного процесу, повага до особистості учасників освітнього процесу.
- ✓ Надання освітніх послуг через форми здобуття освіти згідно чинного законодавства (очна, дистанційна, сімейна, екстернатна, мережева, педагогічний патронаж).
- ✓ Виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям, громадськості, суспільства.
- ✓ Розвиток творчої ініціативи та академічної свободи педагогів в пошуках нових форм і методів педагогічної діяльності для надання якісних освітніх послуг.
- ✓ Розвиток в здобувачів освіти пізнавальних інтересів і здібностей, потреби глибокого і творчого оволодіння знаннями, навчання самостійного набуття знань, прагнення постійно знайомитися з найновішими досягненнями науки і техніки.
- ✓ Прищеплення здобувачам освіти шанобливого ставлення до культури, звичаїв, традицій українського народу.
- ✓ Врахування вікових і індивідуальних особливостей здобувачів освіти і вибір оптимальної системи способів навчання і виховання з врахуванням індивідуальних рис характеру кожної дитини.
- ✓ Створення умов для надання освітніх послуг особам з особливими освітніми потребами (інклюзивне, індивідуальне навчання).
- ✓ Виховання свідомого відношення до всіх видів діяльності і людських відносин на основі самостійності та творчої активності здобувачів освіти.
- ✓ Збереження та зміцнення морального та фізичного здоров'я учасників освітнього процесу.
- ✓ Забезпечення прозорості та інформаційної відкритості з приводу роботи закладу на вебсайті школи.

У 2022/2-23 навчальному році пріоритетними є такі напрями освітньої діяльності:

- продовження реформи загальної середньої освіти відповідно до Концепції «Нова

- українська школа»;
- впровадження у 5 класах нового Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт);
- організація освітнього процесу після вимушеного переривання його звичного перебігу, викликаного спочатку тривалими карантинами, потім – військовою агресією РФ на території нашої держави;
- посилення національно-патріотичного виховання, формування громадянської позиції; просвіта з питань особистої безпеки;
- організація навчальної діяльності здобувачів освіти та способів побудови зворотного зв'язку в умовах очної, дистанційної, змішаної форм навчання;
- психологічні аспекти організації освітнього процесу в умовах воєнного/післявоєнного стану

Навчальний заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти.

Вербовецький заклад загальної середньої освіти I-III ступенів здійснює свою діяльність на підставі ст.53 Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», постанов Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №778 «Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад», від 21.02.2018 р. № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», від 30.09.2020 № 898 «Про затвердження державного стандарту базової середньої освіти», «Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу» ДСанПіН 5.5.2.008-01, постанова МОЗ від 26.08.2021 року №9 «Про затвердження протиепідемічних заходів у закладах освіти на період карантину у зв'язку поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19)», Постанова КМУ № 711 від 24.06.2022 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», листа МОНу України від 19.08.2022 року №1/9530-22, власного Статуту та забезпечує одержання учнями загальної середньої освіти на рівні Державних стандартів.

У відповідності до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

I ступінь - початкова загальна освіта;

II ступінь - основна загальна освіта;

III ступінь - середня (повна) загальна освіта.

Призначення кожного ступеня навчання визначається Типовим положенням про загальноосвітній навчальний заклад та окреслено у відповідних освітніх програмах.

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової, базової та повної загальної середньої освіти

Дана Освітня програма створена на 2022-2023 навчальний рік відповідно до:

✓ Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану»

(№7325 від 28.04.2022), «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та інших;

✓ Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

✓ постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року №711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні»;

✓ розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;

✓ Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2020 р. за №1111/35394;

✓ Державних стандартів повної загальної середньої освіти:

- на рівні початкової освіти (в 1 – 4 класах) – Державного стандарту початкової освіти (затвердженого Постановою КМУ від 21 лютого 2018 року № 87);
- на рівні базової середньої освіти:

в 5 класах – Державного стандарту базової середньої освіти (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. № 898);

в 6 – 9 класах – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

- на рівні профільної середньої освіти (в 10 – 11/12 класах) – Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

✓ Типових освітніх програм для закладів загальної середньої освіти –

- на рівні початкової освіти:

Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),

Типової освітньої програми для учнів 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О. Я. Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743),

- у 5 класах – Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 № 235),
- у 6 – 9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 405);
- на рівні профільної середньої освіти – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 № 408 у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами);

✓ Наказів Міністерства освіти і науки України:

- від 28.03.2022 № 274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану»,
- від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 р. за № 229/6517 (зі змінами);
- Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 квітня 2019 року № 536 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 р. за № 547/33518;
- Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12.01.2016 № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 лютого 2021 року № 160), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;
- Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08.09. 2020 № 1115, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 28 вересня 2020 р. за № 941/35224);
- Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16.04.2018 № 367, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 р за № 564/32016;
- Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
- Листів Міністерства освіти і науки України:
  - від 30.06.2022 № 1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року»;
  - від 16.03.2022 № 1/3472-22 «Про виконання Указу Президента України Володимира ЗЕЛЕНСЬКОГО від 16.03.2022 № 143/2022».
  - від 19.08.2022 року № 1/9530-22 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році
  - ✓ Навчальні програми:
    - 5 клас – модельні навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом від 12.07.2021 № 795 (зі змінами, внесеними у додаток наказами Міністерства освіти і науки України від 10.08. 2021 р., № 898, від 29.09. 2021 р. № 1031, від 13.12. 2021 р. № 1358, від 02.02. 2022 р. № 96, від 09.02. 2022 № 143, від 11.04. 2022 р. № 324) (гриф Міністерства станом на 01 серпня 2022 року надано 95 модельним навчальним програмам);
    - 6 – 9 класи

- навчальні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 07.06.2017 № 804 «Про оновлені навчальні програми для учнів 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);
  - навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам»;
- 10 – 11 класи
- навчальні програми, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 23.10.2017 № 1407 «Про надання грифу МОН навчальним програмам для учнів 10 – 11 класів закладів загальної середньої освіти» (зі змінами, внесеними наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698);
  - навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 № 698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам»

Навчальні плани розроблені

- ✓ Для учнів 1-2 класів відповідно Державного стандарту початкової освіти (2018), типової освітньої програми О. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 № 1272);
- ✓ Для учнів 3-4 класів відповідно до Державного стандарту початкової освіти (2018), типової освітньої програми О. Савченко (наказ МОН від 08.10.2019 № 1273); Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22 Типова освітня програма розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас.
- ✓ Для учнів 5 класу відповідно до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19.02.2021 № 235;
- ✓ Для учнів 6-9-х класів відповідно до «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 405;
- ✓ Для 10-11 класів відповідно до «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 406, 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464).

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів для кожного ступеня окремо;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України»;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

## **Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження**

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на рік, на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення, які будуть подані в рамках навчальних планів.

| Клас         | Кількість годин на тиждень/рік |
|--------------|--------------------------------|
| 1 клас       | 770                            |
| 2 клас       | 840                            |
| 3 клас       | 875                            |
| 4 клас       | 875                            |
| <b>Разом</b> | <b>3360</b>                    |
| 5 клас       | 997,5                          |
| 6 клас       | 1032,5                         |
| 7 клас       | 1085                           |
| 8 клас       | 1102,5                         |
| 9 клас       | 1155                           |
| <b>Разом</b> | <b>5372,5</b>                  |
| 10 клас      | 1225                           |
| 11 клас      | 1190                           |
| <b>Разом</b> | <b>2415</b>                    |

### Розділ 3. Очікувані результати навчальних досягнень здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах початкової, базової та повної середньої освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| №<br>з/п | Ключові<br>компетентності                                    | Компоненти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1        | Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами | <p><b>Уміння:</b> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p><b>Ставлення:</b> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>                                                                                                                                                          |
| 2        | Спілкування іноземними мовами                                | <p><b>Уміння:</b> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p><b>Ставлення:</b> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно</p> |

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                           | <p>користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| 3 | Математична компетентність                                | <p><b>Уміння:</b> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p> |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | <p><b>Уміння:</b> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність                       | <p><b>Уміння:</b> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p><b>Ставлення:</b> критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|   |                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---|-----------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                         | <b>Навчальні ресурси:</b> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя           | <p><b>Уміння:</b> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> моделювання власної освітньої траєкторії</p> |
| 7 | Ініціативність і підприємливість        | <p><b>Уміння:</b> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p><b>Ставлення:</b> ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>                            |
| 8 | Соціальна громадянська компетентності і | <p><b>Уміння:</b> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p><b>Ставлення:</b> ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального</p>                                                                                                       |

|    |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|----|----------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                              | <p>походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання соціального змісту</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| 9  | Обізнаність і самовираження у сфері культури | <p><b>Уміння:</b> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p><b>Ставлення:</b> культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> математичні моделі в різних видах мистецтва</p>                                                                                                                                                                                                                                    |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя       | <p><b>Уміння:</b> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p> |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загально

предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх враховано при формуванні шкільного середовища. Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою.

| Наскрізна лінія                      | Коротка характеристика                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | <p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>                                                                                        |
| Громадянська відповідальність        | <p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p> |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Здоров'я і безпека                      | <p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p> |
| Підприємливість і фінансова грамотність | <p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>                                                                              |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

## **Розділ 4. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, предметів, дисциплін та логічна послідовність їх вивчення**

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних планах та програмах.

### **4.1. Освітня програма I ступеня**

**Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою:**

Відповідно до Закону України «Про освіту» початкова освіта I ступеня здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, також мають право розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року, та діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть також розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року (за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року). Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку, а тривалість здобуття ними початкової освіти може бути подовжена з доповненням освітньої програми корекційно-розвитковим складником.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», типових освітніх програм години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів. Мова викладання - українська.

#### **Загальний обсяг навчального навантаження у початковій школі**

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів складає 770 годин на рік, для учнів 2-х класів – 840 годин., 3-4-х класів – 875 годин. Гранично допустиме річне навчальне навантаження на учня 1 класу становить 700 годин, на учня 2 класу – 770 годин, на учнів 3 та 4 класу – по 805 годин. Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження.

#### **Типові навчальні програми**

Учителі початкових класів закладу освіти реалізують Державний стандарт початкової освіти через Типову освітню програму для закладів загальної середньої освіти під керівництвом Савченко О.Я., затверджену рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22.02.2018.

*Перелік освітніх галузей:*

Типову освітню програму, розроблено під керівництвом Савченко О. Я., затверджену Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743 «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти та Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» і укладено за такими освітніми галузями:

*Освітні галузі в 1-2 класах НУШ:*

- мовно-літературна (інтегрований курс «Навчання грамоти» – 1 клас, українська мова (мова і читання) – 2 клас, англійська мова);
- математична (математика);
- громадянська та історична, природнича, соціальна та здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»);
- мистецька (музичне мистецтво і образотворче мистецтво);
- технологічна (дизайн і технології);
- інформатична (інформатика з 2 класу);
- фізкультурна (фізична культура).

*Освітні галузі в 3-4 класах НУШ:*

- мовно-літературна (українська мова і літературне читання, іноземна мова);
- математична (математика);
- природнича, громадянська й історична, соціальна і здоров'язберігаюча («Я досліджую світ»);
- технологічна (дизайн і технології, інформатика);
- мистецька (музичне мистецтво, образотворче мистецтво);
- фізкультурна (фізкультура).

Освітня галузь «Мови і літератури» у навчальних планах реалізується через такі предмети «Українська мова» (мова і літературне читання), «Іноземна мова».

Освітні галузі «Математика», «Природознавство» реалізуються через однойменні окремі предмети – «Математика», «Природознавство».

Освітня галузь «Суспільствознавство» реалізується предметом «Я у світі».

Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура» реалізується окремими предметами «Основи здоров'я» та «Фізична культура».

Освітня галузь «Технології» реалізується через окремі предмети «Трудове навчання» та «Інформатика».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується окремими предметами «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво».

Варіативна складова навчальних планів використовується на вивчення української мови.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань закладу освіти. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предмету «Фізична культура», а й інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази закладу освіти, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій.

## **Рекомендовані форми організації освітнього процесу**

Форми організації освітнього процесу в школі І ступеня будуть спрямовані на формування ключових компетентностей, будуть забезпечувати діяльну та практичну спрямованість навчання, реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, посилювати пізнавальний інтерес здобувачів освіти до навчання. Розподіл навчальних годин за темами, розділами, вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у програмі. Розподіл годин фіксується у календарному плані, який погоджується заступником директора закладу освіти. Вчитель зазначає проведені уроки у частині класного журналу, відведеного для предмета.

Навчальні плани школи І ступеня дають цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлюють погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначають гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1 класі – 35 хвилин, в 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів. Години варіативної складової використані для підсилення вивчення української мови ( 1 год. у 4 класі)

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

З метою належної організації освітнього процесу в закладі сформований інклюзивний клас ( 1 клас ) за заявою батьків та відповідно до висновку ІРЦ. Організовується дистанційна форма навчання з урахуванням епідеміологічної ситуації та воєнного стану.

Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 року №1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ класів на групи для вивчення, інформатики здійснюється у 4 класі.

### **Опис інструментарію оцінювання**

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів здійснюється відповідно наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти». Основними функціями оцінювання є формувальна, діагностувальна, мотиваційно-стимульовальна, розвивальна, орієнтувальна, коригувальна, прогностична, констатувальна, виховна.

Відповідно до мети оцінювання пріоритетними є формувальна та діагностувальна функції оцінювання.

Реалізацію формувальної функції оцінювання забезпечують відстеженням динаміки навчального поступу учня/учениці, визначенням його/її навчальних потреб та подальшим спрямуванням освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням виявлених результатів навчання.

Діагностувальна функція дає можливість виявити стан набутого учнями досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток. Обидві функції взаємодоповнюють одна одну і зумовлюють особливості організації оцінювальної діяльності.

Об'єктами оцінювання є результати навчання учня/учениці, у тому числі процес їх досягнення ним/нею. Відповідно до пункту 22 статті 1 Закону України «Про освіту» результати навчання – це знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти і оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів. Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі: формувального оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості; підсумкового оцінювання, метою якого є співвіднесення навчальних досягнень учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Державним стандартом/освітньою програмою.

Оцінювання передбачає організацію діяльності учнів задля отримання даних про стан сформованості очікуваних результатів навчання, визначених учителем для певного заняття/системи занять з певної програмової теми.

Задля уніфікації термінів та зручності їх використання в практичній діяльності оцінювальне судження називається вербальною оцінкою, оцінювальне судження із зазначенням рівня результату - рівневою оцінкою.

Вербальну і рівневу оцінки можуть виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати характеризуються доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними,

конкретними оцінювальними судженнями. Рівень результату навчання визначається з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)». Пропонуємо враховувати, що оцінка буде допомагати учню/учениці усвідомлювати власні успіхи і шляхи подолання утруднень. Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивні результати навчання учня/учениці у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – рівневою оцінкою ( рішення педагогічної ради) Навчальні досягнення учнів у 1-4-х класах підлягають формувальному оцінюванню. Формувальне оцінювання має на меті:

- відстежувати навчальний поступ учнів;
- вибудовувати індивідуальну траєкторію розвитку дитини;
- діагностувати досягнення на кожному з етапів навчання;
- вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню;
- аналізувати реалізацію освітньої програми та Державного стандарту початкової освіти, ухвалювати рішення щодо корегування навчальної програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; запобігати побоюванням дитини помилитися; плекати впевненість у власних можливостях і здібностях.

Підсумкове оцінювання передбачає зіставлення навчальних досягнень учня/ученицю конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі освіти проходять ДПА, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, коригування та прогнозування їх розвитку можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень учнів на національному, обласному, районному та шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Критерії оцінювання результатів навчання 1-4-х класів є у доступі для всіх зацікавлених осіб на сайті закладу.

### **Очікувані результати навчання здобувачів освіти**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

| № з/п | Ключові компетентності                                                                | Компоненти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-------|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Вільне володіння державною мовою                                                      | <b>Уміння:</b> усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях                               |
| 2     | Здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами | <b>Уміння:</b> активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування.                                         |
| 3     | Математична компетентність                                                            | <b>Уміння:</b> виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.                                                                                  |
| 4     | Компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій                        | <b>Уміння:</b> формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження.                                                             |
| 5     | Інноваційність                                                                        | <b>Уміння:</b> відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади. |
| 6     | Екологічна компетентність                                                             | <b>Уміння:</b> усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів,                                                                                                                                                                                     |

|    |                                            |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----|--------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                            | розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
| 7  | Інформаційно-комунікаційна компетентність, | <b>Уміння:</b> опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
| 8  | Навчання впродовж життя                    | <b>Уміння:</b> опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 9  | Громадянські та соціальні компетентності   | <b>Уміння:</b> пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного з здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя |
| 10 | Культурна компетентність                   | <b>Уміння:</b> залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 11 | Підприємливість та фінансова грамотність   | <b>Уміння:</b> передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а

й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

### **Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання у початковій школі повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями; в 1-4 класах працюють вчителі, що пройшли курси і отримали сертифікат НУШ. Учителів початкових класів закладу – 4, із них 2 мають «вищу кваліфікаційну категорію», 2 – «першу», 1 – «старший вчитель». У закладі діє методичне об'єднання вчителів початкових класів, робота якого полягає у створенні гуманного соціокультурного середовища для самовираження, самоактуалізації, самоствердження та самореалізації як здобувачів освіти, так і кожного вчителя, впровадження особистісно-орієнтованого та діяльнісного підходів у організації освітнього процесу;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН. Заклад має 4 кабінети для учнів початкових класів, які оснащені комп'ютерною технікою та доступом до мережі Інтернет.
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – для учнів початкової школи створюється цілісне і креативне освітнє середовище згідно вимог НУШ; за кожним класом закріплено окремий кабінет, а для проведення уроків інформатики учні можуть використовувати можливості спеціалізованого кабінету старшої школи;
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у свідоцтві досягнень.

Освітня програма закладу початкової освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план, що конкретизує організацію освітнього процесу.

**Робочий навчальний план для 1-2 класів розроблено за Типовою освітньою програмою для 1-2 класів, під керівництвом О.Я. Савченко(наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743 (додаток 1))**

**Робочий навчальний план для учнів 3-4 класів складено за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти І ступеня, розробленою під керівництвом О. Савченко (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 року № 743)(додаток 2)**

## **4.2. Освітня програма II ступеня**

II ступінь – другий рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Освітня програма розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р) та постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», згідно з наказами Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 № 898 і наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма базової середньої освіти окреслює підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

*Освітня програма визначає:*

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Освітньою програмою.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднена на веб-сайті закладу.

### **Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою**

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких

предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Продовження навчання у 5-9-х класах відбувається відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти».

### **Загальний обсяг навчального навантаження у базовій школі**

На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня, що конкретизує організацію освітнього процесу. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5810 годин/навчальний рік: для 5-го класу – 1015 годин/навчальний рік, для 6-го класу – 1155 годин/навчальний рік, для 7-го класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-го класу – 1260 годин/навчальний рік. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлено відповідно до вимог Закону України «Про загальну середню освіту» та Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти.

#### **Загальний обсяг навчального навантаження для 5 класу**

| Назва освітньої галузі                                                                     | Навчальне навантаження | Кількість годин |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------------|
| Мовно-літературна                                                                          | На тиждень             | 11              |
|                                                                                            | На рік                 | 367,5           |
| Математична                                                                                | На тиждень             | 5               |
|                                                                                            | На рік                 | 175             |
| Природнича                                                                                 | На тиждень             | 2               |
|                                                                                            | На рік                 | 70              |
| Соціальна і здоров'язбережувальна                                                          | На тиждень             | 1,5             |
|                                                                                            | На рік                 | 52.5            |
| Громадянська та історична                                                                  | На тиждень             | 1               |
|                                                                                            | На рік                 | 35              |
| Інформатична                                                                               | На тиждень             | 1,5             |
|                                                                                            | На рік                 | 52,5            |
| Технологічна                                                                               | На тиждень             | 2               |
|                                                                                            | На рік                 | 70              |
| Мистецька                                                                                  | На тиждень             | 2               |
|                                                                                            | На рік                 | 70              |
| Фізична культура                                                                           | На тиждень             | 3               |
|                                                                                            | На рік                 | 105             |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркових освітніх компонентів, | На тиждень             |                 |

|                                                                                        |            |       |
|----------------------------------------------------------------------------------------|------------|-------|
| проведення індивідуальних консультацій та групових занять                              | На рік     |       |
| Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) | На тиждень | 29    |
|                                                                                        | На рік     | 1015  |
| Гранично допустиме навантаження учнів                                                  | На тиждень | 28    |
|                                                                                        | На рік     | 997,5 |

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державних стандартів через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Для учнів 5-х класів за основу взято навчальний план для закладів із навчанням українською мовою: додаток 3 до наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235.

Педагогічні працівники закладу освіти можуть задля реалізації Державного стандарту базової середньої освіти, використовувати модельні навчальні програми, які розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5-9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного – 5-6 класи; базове предметне навчання – 7-9 класи. Також можна використовувати навчальні програми, розроблені на основі модельних навчальних програм, затверджені педагогічною радою закладу.

Вчителі закладу освіти використовують такі модельні програми

#### Мовно-літературна галузь:

##### Українська мова

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Заболотний О. В., Заболотний В. В. та ін.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)»

##### Українська література

Модельна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В.,

Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М.,...) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

##### Англійська мова

«Іноземна мова. 5-9 класи» для 5 класів закладів загальної середньої освіти (автори: Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Унгурян І. К.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

##### Зарубіжна література

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В., Юлдашева Л.П., Рудніцька Н.П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С.О., Вітко М.І., Джангобекова Т.А.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Мистецька галузь

Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої (автор Кондратова Л. Г ).

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

(Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Громадянсько-історична галузь

Модельна навчальна програма «Україна і світ. Вступ до історії України та громадянської освіти» для закладів загальної середньої освіти (автори: Данилківа В. М., Гісем О. В.)

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Математична галузь

Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої (автор Істер О.С.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Природнича галузь

Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу. 5-6 класи (інтегрований курс ) для закладів загальної середньої освіти (укладачі: Біда Д. Д.,

Гільберг Т. Г., Колісник Я. І) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Соціальна і здоров'язбережувальна

Основи здоров'я

Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут. . 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори:

Гущина Н.І., Василяшко І.П.)«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Етика

«Етика. 5-6 класи.» для закладів загальної середньої освіти (автори: Пометун О. І., Ремех Т. О.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Технологічна галузь

Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи»

для закладів загальної середньої освіти (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю.,Пасічна Т.С, Приходько Ю.М.). «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Інформатична галузь

«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори: Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

#### Фізична культура

«Фізична культура. 5-6 класи для закладів загальної середньої освіти (автори: Педан О. С., Коломоець Г. А., Боляк А. А.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Для учнів 6-9 класів за основу взято навчальний план для закладів з українською мовою навчання Типової освітньої програми, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405. Варіативна складова навчального плану закладу освіти враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Повноцінність базової середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної складової, яка в обов'язковому порядку фінансуються з державного бюджету.

У межах природничої галузі у 5 класі вивчається інтегрований курс «Пізнаємо природу». У межах соціальної та здоров'язбережувальної галузі інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» та «Етика». Мистецька галузь поділяється на окремі предмети: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво».

У межах галузі «Суспільствознавство» у 6 класі вивчається інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Математика в 7-9-х класах вивчається окремими предметами «Алгебра», «Геометрія».

У рамках галузі «Мистецтво» у школі викладаються в 5-7-х класах окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» та єдиний курс «Мистецтво» в 8-9-х класах.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів «Фізична культура» та «Основи здоров'я», а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної складової навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» сформоване з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічного забезпечення (легка атлетика, баскетбол, футбол, теніс, гімнастика). Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 "Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти" години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів..

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту».

Поділ на групи для вивчення інформатики здійснюється у 5 класі.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем. П'ятиденний режим роботи навчального закладу визначається на основі нормативно-правових актів та за погодженням з територіальними установами державної санітарно-епідеміологічної служби, відповідно до наказу МОЗ України від 22.09.2020 № 2205 «Про затвердження санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10.11.2020 № 1111/35394.

**Очікувані результати навчання здобувачів освіти**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державних стандартах, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| Компетентність                                                         | Уміння                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Вільне володіння державною мовою                                       | здійснювати усну й письмову комунікацію (говоріння, слухання, читання, письмо) на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм сучасної української літературної мови, особливостей стилів мовлення та основних художніх та інформаційних (нехудожніх) жанрів, типів мовної взаємодії отримувати й опрацьовувати інформацію з різноманітних (звукових/аудіальних, друкованих, цифрових) джерел, критично її осмислювати та використовувати в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей відповідально, з усвідомленням впливовості мови та цінності державної мови як мови міжнаціональної взаємодії на всій території держави, використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей в різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження |
| Здатність спілкуватися рідною мовою (у разі відмінності від державної) | здійснювати усну й письмову комунікацію (говоріння, слухання, читання, письмо) на основі знання функцій мови, ресурсів (словника, граматики) і норм рідної мови, особливостей стилів і жанрів мовлення отримувати й опрацьовувати інформацію з різноманітних (звукових/аудіальних, друкованих, цифрових) джерел і критично її осмислювати та використовувати в усній та письмовій взаємодії для обстоювання власних поглядів, переконань, суспільних і національних цінностей відповідально використовувати мовні засоби для досягнення особистих і суспільних цілей в різних життєвих ситуаціях (навчальних, професійних тощо), творчого самовираження, спираючись на особливості                                                                                                                                                                                                   |

|                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                | міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою Здатність спілкуватися іноземними мовами ситуативно прийнятно та ефективно виражати ідеї, почуття, пояснювати й обговорювати факти, явища, події, обґрунтовувати свої погляди й переконання в усній та письмовій формах (слухання, говоріння, читання, письмо) в різних особистісних і соціальних контекстах (побутових, навчальних, професійних, громадських тощо), спираючись на знання лексики й граматики відповідної мови, її норм, соціокультурної специфіки, особливостей міжкультурної комунікації та на досвід комунікації державною мовою |
| Математична компетентність                                     | розвивати й застосовувати математичне мислення для: розв'язання широкого спектру проблем у повсякденному житті моделювання процесів і ситуацій із застосуванням математичного апарату усвідомлення ролі математичних знань і вмінь в особистому й суспільному житті людини                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |
| Компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій | застосовувати відповідний комплекс наукових знань і методологій для: пояснення світу природи, визначення питань і формулювання висновків на основі отриманої інформації; розуміння змін, спричинених людською діяльністю, і відповідальність особи як громадянина за наслідки цієї діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| Інноваційність                                                 | реагувати на зміни та долати труднощі, бути відкритим до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, заклад освіти, громада тощо), визначати й ставити перед собою цілі, мотивувати себе та розвивати в собі стійкість і впевненість, щоб займатися навчанням упродовж усього життя та досягати успіхів у ньому                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Екологічна компетентність                                      | усвідомлення екологічних основ природокористування дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів розуміння контексту і взаємозв'язку                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

|                                          |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                          | <p>господарської людської діяльності і важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства</p> <p>Інформаційно-комунікаційна компетентність впевнене, критичне й відповідальне використання цифрових технологій для розвитку й спілкування</p> <p>здатність безпечно та етично застосовувати засоби інформаційно-комунікаційної компетентності в навчанні та інших життєвих ситуаціях</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Навчання впродовж життя                  | <p>визначати власні потреби у плані розвитку компетентностей, застосовувати різні способи розвитку компетентностей, пошуку можливостей для навчання й розвитку</p> <p>спроможність вчитися й працювати як у колективі, так і самотійно, організовувати своє навчання, оцінювати його й ділитися його результатами з іншими, шукати підтримки, коли вона потрібна</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| Громадянські та соціальні компетентності | <p>пов'язані з ідеями демократії, моралі, справедливості, рівності, свободи, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>спроможність діяти як відповідальний громадянин та брати повноцінну участь у громадському й суспільному житті, зокрема школи та класу, спираючись на розуміння духовно-моральних, соціальних, економічних і політичних понять і сталого розвитку, критичне оцінювання основних подій національної, європейської та світової історії, а також повагу до прав людини й верховенства права, поцінювання культурного розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України; виявлення поваги до інших та толерантності, уміння конструктивно співпрацювати, співчувати та діяти в конфліктних ситуаціях, зокрема пов'язаних з різними проявами дискримінації; дбайливе ставлення до особистого, соціального й фізичного добробуту та здоров'я; дотримання здорового способу</p> |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                         | життя; розуміння правил поведінки й спілкування, що є загальноприйнятими в різних спільнотах і середовищах та базуються на загальноприйнятих моральних цінностях; спроможність діяти в умовах невизначеності та багатозадачності                                                                                                                                                                                                                                         |
| Культурна компетентність                | стійкий інтерес до опанування культурних і мистецьких здобутків України та світу шанобливе ставлення до культурних традицій українців, представників корінних народів і національних меншин України, інших країн і народів здатність розуміти й шанувати творчі способи вираження та передачі ідей і смислів в різних культурах через різні види мистецтва й інші культурні форми прагнення до розвитку й вираження власних ідей, почуттів засобами культури й мистецтва |
| Підприємливість і фінансова грамотність | ініціативність, спроможність використовувати можливості та реалізовувати ідеї, перетворюючи їх на цінності для інших у будь-якій сфері життєдіяльності здатність до активної участі в житті суспільства, керування власним життям і кар'єрою, уміння розв'язувати проблеми, готовність брати відповідальність за власні рішення, здатність працювати в команді заради планування та здійснення проєктів, які мають культурну, суспільну або фінансову цінність           |

### Перелік освітніх галузей

Освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

для 5-х класів

- мовно-літературна;
- математична;
- природнича;
- соціальна і здоров'язбережувальна;
- громадянська та історична;
- технологічна;
- інформатична;
- мистецька;
- фізична культура

для 6-9-х класів

- мови і літератури;
- суспільствознавство;
- мистецтво;
- математика;
- природознавство;
- технології;
- здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних модельних навчальних та типових навчальних програмах.

### **Рекомендовані форми організації освітнього процесу**

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Можливо проводити заняття в малих групах, (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Організовується дистанційна форма навчання з урахуванням епідеміологічної ситуації та військового стану.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 5-9 класах —45 хвилин.

### **Опис інструментарію оцінювання**

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану та вибіркового освітнього компонента.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом ДПА.

Оцінювання результатів навчання учнів зорієнтоване на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, організації роботи з текстами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами);
- цифрової (шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами).

Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класу здійснюється відповідно до рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають

освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (наказ МОН від 01. 04. 2022 р. № 289).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів 5 класу є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. За вибором закладу оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством. Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради заклад освіти визначив адаптаційний період (вересень) впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

Свідоцтво досягнень відображає результати навчальних досягнень учня/учениці 5 класу з переліку предметів та інтегрованих курсів, визначених освітньою програмою закладу освіти.

Графа «Характеристика навчальної діяльності» сформована відповідно до переліку наскрізних умінь, визначених Державним стандартом базової середньої освіти. Зазначена графа заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками, які працюють з класом. Спостереження проводяться упродовж року за планом, визначеним закладом освіти. Заповнення графи здійснюється шляхом виставлення відповідної позначки навпроти сформованого уміння.

Заповнення графи «Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до переліку навчальних предметів, визначених затвердженою освітньою програмою закладу. Заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року. У класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки у відповідних графах результатів навчання зазначати першу літеру («В», «Д», «С», «П»), що відповідає назві рівня досягнень орієнтовних критеріїв оцінювання результатів навчання з предметів (Високий, Достатній, Середній, Початковий) або за допомогою виставлення відповідних балів.

Система оцінювання результатів навчання в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснюється на позитивному ставленні до кожного учня, і враховується не рівень недоліків та прорахунків а рівень особистих досягнень.

Визначення досягнень учнів у рівнях (Високий, Достатній, Середній, Початковий) з зазначених вище галузей нададуть змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість, оцінити тих, хто не має яскраво виражених художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю. За рішенням педагогічної ради заклад освіти буде здійснювати оцінювання навчальних досягнень учнів з предметів освітніх галузей «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура».

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

**Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:**

- кадрове забезпечення освітньої діяльності викладання в закладі II ступеня повністю забезпечене кваліфікованими фахівцями;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності – Державний стандарт, навчальні програми, підручники, які мають гриф МОН;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності – учні закладу навчаються за класною системою; предметні кабінети, майстерні і спортивні зали обладнані відповідно до вимог Положення про навчальний кабінет та вимог техніки безпеки; кабінети фізики оснащений інтерактивною дошкою.
- якість проведення навчальних занять – за якісне і вчасне проведення навчальних занять учителі несуть персональну відповідальність;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей) проводиться згідно вимог навчальних програм та обліковується у класному журналі.

Освітня програма закладу базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державними стандартами. На основі освітньої програми складено та затверджено навчальний план II ступеня, що конкретизує організацію освітнього процесу.

**Робочий навчальний план для учнів 5 класу складено відповідно до Типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України від 19.02.201 № 235 (додаток 3).**

**Робочий навчальний план для учнів 6-9 класів на 2022-2023 навчальний рік складено відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 року №405(додаток 4)**

### **4.3. Освітня програма III ступеня**

III ступінь – третій рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом профільної середньої освіти.

Освітня програма III ступеня розроблена на виконання законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанов Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 року №408 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464, «Навчальний план для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти»

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, тривалість і взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором та індивідуальних занять, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, вказаних в навчальному плані;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

#### **Загальний обсяг навчального навантаження та тривалість і взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.**

Загальний обсяг навчального навантаження учнів 10 класу - 1225, профільним предметом є технології - 6 годин, а у 11 класі – 1190, профільним предметом технології - 6 годин.

Навчальний план розроблено відповідно до Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти, Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04.2018 № 408, у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464, яка містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів. Вибірково-обов'язкові предмети – технології та інформатика. Базові предмети вивчаються на рівні стандарту .

По 0,5 години в 10 та 11 класах додано для підсилення вивчення предмета «Захист України».

Вивчення базового предмета «Фізика та астрономія» здійснюється як два окремі предмети «Фізика» (за програмою авторського колективу під керівництвом Локтева В. М.) та «Астрономія» (за програмою авторського колективу під керівництвом під керівництвом Яцківа Я. Я.)

На основі навчальної програми предмета/інтегрованого курсу вчитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 5-11 класах – 45 хвилин.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за 5-денним навчальним тижнем. Вивчення предметів здійснюватиметься за чинними програмами відповідно до переліку програм, підручників та посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України для використання в загальноосвітніх навчальних закладах у 2022-2023 навчальному році.

Якість загальної середньої освіти забезпечується через реалізацію інваріантної та варіативної складових навчального плану. Гранично допустиме навчальне навантаження учнів встановлюється відповідно до вимог чинних нормативних документів, що визначають санітарно-епідеміологічні вимоги до освітнього процесу та закладів освіти усіх форм власності.

### Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| № з/п | Ключові компетентності        | Компоненти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------|-------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Спілкування державною         | <b>Уміння:</b> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невірних іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. |
| 2     | Спілкування іноземними мовами | <b>Уміння:</b> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|---|-----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|   |                                                           | здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.                                                                                                                                                                                                  |
| 3 | Математична компетентність                                | <b>Уміння:</b> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях. |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | <b>Уміння:</b> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність                       | <b>Уміння:</b> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.                                                                                                                                                                                                                           |

|   |                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|---|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя           | <b>Уміння:</b> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість. |
| 7 | Ініціативність і підприємливість        | <b>Уміння:</b> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.         |
| 8 | Соціальна і громадянська компетентності | <b>Уміння:</b> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати                                                                                                                                                                                                                            |

|    |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|    |                                              | аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.         |
| 9  | Обізнаність і самовираження у сфері культури | <b>Уміння:</b> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо). |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя       | <b>Уміння:</b> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.                                 |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища. Наскрізні лінії є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію навчального середовища;
- навчальні предмети;
- предмети за вибором;
- роботу в проєктах;
- позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

### **Опис інструментарію оцінювання**

Оцінювання результатів навчання учнів у закладі загальної середньої освіти урегульовано такими документами:

- Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 № 621), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;
- Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496.

При виставленні **тематичної оцінки** враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

**Семестрове оцінювання** здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

**Річне оцінювання** здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року; важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо.

Відповідно до чинних нормативних актів і семестрова, і річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2006 № 496.

Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 08 травня 2019 року № 621), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369, річне оцінювання може коригуватись.

## **Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти**

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

## **Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

### **Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:**

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

## **Передбачені результати профільної середньої освіти**

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми загальної середньої освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме: здатність спілкуватися державною та іноземними мовами, математичної грамотності й обізнаності у галузі природничих наук, техніки і технологій, готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, уміння вчитися впродовж життя, здатності до соціальної комунікації й активності, життя в громадянському суспільстві, володіння навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності та готовності до здорового способу життя та інших компетентностей передбачених стандартом освіти.

**Робочий навчальний план для 10-11 класів складено відповідно до таблиці 2 «Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 406, 407, 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464)**

**(додатки 5, 6)**

## **Розділ 5. Форми організації освітнього процесу**

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24 червня 2022 року № 711 «Про початок навчального року під час дії правового режиму воєнного стану в Україні», освітній процес у 2022/2023 навчальному році розпочнеться в День знань 1 вересня і триватиме до 30 червня 2023 року.

Навчальні заняття в закладі освіти організовуються за семестровою системою у такі терміни:

I семестр:

II семестр:

**Канікули:**

осінні

зимові

весняні .

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі.

Організація освітнього процесу може здійснюватись в очному і дистанційному режимах, або за змішаною формою, що поєднує очний і дистанційний режими. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації у населеному пункті. Запровадження та організація освітнього процесу в певному режимі, у тому числі у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення, здійснюється відповідно до листа МОН від 30.06.2022 № 1/7322-22 «Про організацію 2022/2023 навчального року».

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- ✓ формування компетентностей;
- ✓ розвитку компетентностей;
- ✓ перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- ✓ корекції основних компетентностей;
- ✓ комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу є екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо. Формами проведення таких уроків володіють всі вчителі школи.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-11 класів) передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція є комплексною, тобто реалізовує міжпредметні зв'язки в узагальненні й

систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Навчальні екскурсії та практика учнів не організовуються відповідно до інструктивно-методичного листа Міністерства освіти і науки України від 06.02.2008 № 1/9-61 «Методичні рекомендації щодо організації навчально-виховного процесу під час проведення навчальних екскурсій та навчальної практики учнів загальноосвітніх навчальних закладів» та рішення педради

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу проводять уроки на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання.

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольно-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів поступу кожного здобувача у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів.

Для учнів закладу працюють гуртки: духовий, «Сокіл», Джура», баскетбол.

Освітніх послуг (платних) заклад не надає.

В організації освітнього процесу застосовуються педагогічні технології - найбільш раціональні шляхи навчання, система способів, принципів, реального процесу навчання. Стратегічними педагогічними технологіями в закладі залишаються особистісно-орієнтований підхід в освітньому процесі, формування ключових компетентностей учнів, впровадження інформаційно-комунікативних технологій.

Відповідно до діючих санітарно-гігієнічних норм режиму роботи тривалість уроку:

- в першому класі – 35 хвилин
- в 2-3 класах – 40 хвилин,
- в 4 класі (група учнів) - відповідно до навантаження
- в 5 - 11 класах – 45 хвилин,

Перерви - тривалістю 10 та 15 хвилин. Для забезпечення належної організації гарячого харчування, дотримання дистанції в шкільній їдальні впроваджено 3 великі перерви по 15 хвилин.

### Розклад дзвінків

| №  | 1 клас            | 2-4 класи       | 5-11 класи       |
|----|-------------------|-----------------|------------------|
| 1. | 9.00. – 9. 35.    | 9.00. – 9.40.   | 9.00. – 9.45.    |
| 2. | 9. 55. – 10. 30.  | 9.55. – 10.35.  | 9.55. – 10.40.   |
| 3. | 10. 55.– 11. 30.  | 10.55. – 11.35. | 10.55 – 11.40.   |
| 4. | 11.55. – 12. 30.  | 11.55. – 12.35. | 11.55. – 12.40.  |
| 5. | 12. 55. - 13. 30. | 12.55. – 13.35. | 12. 55. – 13.40. |
| 6. |                   |                 | 13.50. – 14.35.  |
| 7. |                   |                 | 14.45. – 15.30.  |

На початку 2022-2023 навчального року, задля забезпечення якісного виконання освітніх програм в умовах очного та/або дистанційного навчання, буде приділено більше уваги традиційному повторенню вивченого матеріалу за минулий рік, «коригуючому навчанням». Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, захист персональних даних, а також санітарних правил і норм (щодо формування розкладу навчальних занять, рухової активності (фізкультхвилинок), вправ для очей, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позаурочний час). Школа при потребі буде організувати дистанційне навчання за допомогою: поєднання онлайн-занять через Zoom, Meet, Instagram, Google, заздалегідь записаних відеоуроків, презентацій від вчителів чи із зовнішніх освітніх ресурсів; ретельно підібраних завдань для самостійної роботи із подальшою перевіркою; використання безкоштовних вебсерверів та платформ, наприклад, Google, Classroom. Надзвичайно важливим є чітка система організації навчання в школі з самостійним опрацюванням матеріалу (розклад, критерії оцінювання, узгодження кількості контрольних робіт (не більше 3 на тиждень), врахування вікових особливостей щодо виконання домашніх завдань). Домашні завдання мають бути посильними для самостійного виконання дітьми (мати чіткі поради та інструкції)

Запроваджуючи дистанційне навчання, заклад освіти буде спиратися на такі критерії:

1. Організувати дистанційне навчання учнів відповідно до навчальної програми з предмета і календарно-тематичного планування.
2. Здійснювати навчання предмета шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання.
3. Для вивчення тем підбирати різні завдання для учнів, подані у підручниках, відповідно до теми кожного уроку з метою реалізації змістових компонентів, представлених чотирма наскрізними лініями: мовною, мовленнєвою, діяльнісною й соціокультурною, що дають змогу комплексно реалізувати завдання мовної освіти.
4. Передбачити виконання учнями диференційованих завдань, роботу з різними джерелами інформації.
5. Перевірку знань і вмінь здійснювати переважно за допомогою тестових завдань, розроблених учителем залежно від змісту матеріалу, що вивчається.

6. Скоротити обсяг теоретичного матеріалу на користь практичної діяльності, цим самим збільшити можливості для формування предметної і ключових компетентностей.
7. Для отримання зворотного зв'язку із учнями використовувати електронну пошту, онлайн-тестування тощо, використовувати власні вебресурси або вебресурс закладу освіти.
8. Організувати надання індивідуальних консультацій за допомогою відеозв'язку, чату.

## **Розділ 7. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти**

Система внутрішнього забезпечення якості освіти складається з наступних компонентів:

Внутрішня система забезпечення якості включає:

- ✓ стратегію та процедури забезпечення якості освіти;
- ✓ систему та механізми забезпечення академічної доброчесності;
- ✓ критерії, правила і процедури оцінювання учнів;
- ✓ критерії, правила і процедури оцінювання педагогічної діяльності педагогічних працівників;
- ✓ критерії, правила і процедури оцінювання управлінської діяльності керівників;
- ✓ забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу;
- ✓ забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління закладом освіти;
- ✓ створення в закладі інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти школи є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в школі;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг технологій навчання;
- моніторинг ресурсного потенціалу школи;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища школи;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні.
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Рівень досягнень учнів буде вивчатись: шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів; проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів школи у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

Заклад освіти забезпечений педагогічними кадрами.

У школі працює 22 педагогічних працівники.

